

INYANDIKO-MVUGO Y'INAMA, MINISTRI W'URUBYIRUKO NO GUTSURA ZA KOOPERATIVE
YAGIRANYE NA BA BURGUMESTRI BO MU MAKOMINI YA PREFEGITURE YA BUTARE.-

---

Taliki ya 16 Nzeli 1986, Ministri w'Urubyiruko no Gutsura za Koperative, Lt Col BEM NDINDILYIMANA Agusitini, aherekejwe na bamwe mu bakozi bo muri Ministeri ayobora, yagiye mu nama yabereye i BUTARE mu ngoro ya MRND, iyo nama ikaba yali iteraniwemo na ba Suprefe, ba Burgumestri na ba Konseye ba segiteri ndetse n'abakozi bawo bo muri Prefegitura ya BUTARE.

Kubera ko k'umurungo w'ibyagombaga kwigwa hali hateganijwe ijamba Iya Ministri NDINDILYIMANA, abali bateraniye aho bashoboye gusuzumira hamwe uburyo urubyiruko rwarushaho gutera imbere kuva mu nzego za cellule, segiteri na Komini.

Ministri yagize ati bimwe mu bibazo urubyiruko rufite, ni ubujiji n'ubukene. Ibyo bigakubitiraho n'umubare warwo wiyongera ubutitsa.

Niba se tuvuga ko amizero y'urubyiruko ashingiye ku isuka, kandi tukaba tuzi neza ikibazo cy'amasambu ni uko kifashe muri Prefegitura ya BUTARE, urwo rubyiruko ruza-hinga he ? Ruzatungwa n'iki ?

Ni ngombwa ko ubutegetsu bwa komini bwazilikana icyo kibazo, ndetse ahubwo bukagikangurira abaturage hakili kare.

Kugirango ibyo bigerweho vuba kandi mu bulyo bubonye, ni ngombwa ko Burgumestri yakwifashisha ubutegetsu bwa segiteri ndetse n'ababyeyi bo bazi neza ingorane z'abana babo. Abatekinisiye nabo bagomba gushyiraho akabo, Burgumestri akabaha amabwiriza agaragara, buli wese akamenya ibyo ashinzwe ni uko agomba kubikurikiza.

Ministri yatanze urugero rw'abantu bagomba gucengeza mu rubyiruko umuco-nyarwanda.

Yagize ati kurutoza uwo muco si ukuvuga gusa uko kera bategaga amasunzu, ni no kurucengezamo ikintu cyo kugira ishyamba nk'uko abakurambere bacu bagaragarizaga ishyamba n'ubutwali mu bintu byinshi, nk'uko kandi Muvoma yacu ibisaba buli munyarwanda wese.

Yibukije ikibazo cy'abakungura-mbaga b'urubyiruko muri segiteri. Abo bantu si abakozi leta igenera umushahara nk'uko bamwe babikeka. Ahubwo batorwa na bagenzi babo kugirango babatozwe ibikorwa bitsura amajyambere nk'umuganda, gushinga amashyirahamwe n'ibindi...

Umuntu yavuye ko bitoza kuzaba abakonseye bamaze gukura. Ubutegetsu bwa Komini bugomba kandi gufatanywe n'inzego z'ubutegetsu bwa Kiliziya muri Komini iyi n'iyi. Birazwi ko hali abihaye Imana benshi bafite umutima wo gufasha urubyiruko kuko ari rwo mizero ya Kiliziya y'ejo. Akenshi usanga bakeneye inkunga y'ubutegetsu bwa Leta.

Hagomba rero ubwumvikane n'ubufatanywe hagati y'izo nzego zombi.

Ministri NDINDILYIMANA yagarutse ku kibazo cy'abana barangije amashuri agamije amajyambere y'inyuga. Yasabye ko hashyirwaho za eteliye zo kubafasha gushyira mu gikorwa ibyo bize. Bagombye kandi kubifashyiramo n'abalimu bo mu bigo barangijemo mu gihe hataraboneka abandi balimu babigenewe.

Byaba byiza abo bana igihe bavuye muri izo za ateliye bashinze amashyirahamwe iwabo muri segiteri.

Hari amafanga Ministeri isigaye igenera buli Prefegitura kugirango agurizwe amashyirahamwe kandi amafashe abashinzwe gutegura imishinga ijyana n'ibikorwa byose bireba urubyiruko, Koperative, imikino n'imyidagaduro.

Kubera ko havutse ingorane z'ubulyo buboneye bwo gukoresha neza ayo mafanga, Ministeri iliho iriga ubulyo yakorana na za Banki z'Abaturage kugirango zigurize amashyirahamwe y'urubyiruko. icyo gihe amafanga yaba arushijeho kwegera abo agomba gufasha kandi agakoreshwa mu bulyo bufututse, abo agurijwe n'ukuntu agomba kwishyurwa bikagaragara neza mu bitabo byabigenewe.

Ministri yakomeje yibutsa abali mu nama ijamba Prezida wa Republika aherutse kuvugira muri Kaminuza y'u Rwanda ili i Nyakinama mu Ruhengeri. Umukuru w'i Gihugu yasabye ko kuli buli murenge, muri buli selire, muri buli segiteri no muri buli Komini hakorwa ibarura ry'ibikorwa byose bishobora guha akazi urubyiruko kandi bidashingiye k'ubuhinzi gusa. Ubu rero Ministeri ishinze Urubyiruko ikaba yaratangiye Programu ndende yo gushyira mu bikorwa ayo mabwiliza.

Iyo Ministeri yasanze ari ngombwa ko muri buli Komini hashyirwaho komisiyo igomba kureba mbere ya byose ibikorwa bishobora kuboneka muri komini runaka. Ibyo byaba nko kubaza, gucura, kubumba n'ibindi.....

Iyo Komisiyo igomba kandi gushyira ahagaragara umubare w'abashobora gutangira icyo milimo mishya n'ingengo y'imali igomba guteganywa muri urwo rwego. Ntabwo Prezida wa Republika yifuza igitabo gikubiyemo amabwiliza ahanitse, arashaka ko ibizaba byagezweho byose byashyirwa mu bikorwa.

Ministri yifuje ko icyo komisiyo yaba igizwe na Milita Burugumestri ari ku mwe na Agronome wa Komini, umugenzuzi w'amashuri, ushinze ikigo gihugura abaturage ubutitsa (I.G.A.) n'Umuyobozi w'Urubyiruko mu rwego rwa Komini. Komisiyo mu rwego rwa komini ikazunganyirwa n'indi izashyirwaho mu rwego rwa Prefegitura. Imirimo y'izo nzego izayoborwa na Komisiyo y'Igihugu izaba igizwe n'abahagarariye za Ministeri n'ibigo bishinze urubyiruko.

Yaboneyeho umwanya wo gusaba ba Burugumestri gukaza umurego mu igenzura ry'urubyiruko rwafashe akamenyero kabi ko kuzererera mu mahanga nta nzandiko z'inzira rufite kandi kuzibona bitaruhije.

Mbere y'uko asoza ijamba lye, Ministri NDINDILYIMANA yongeye kwiyama abayobozi b'Urubyiruko bamwe na bamwe basa nkaho batagishoboye akazi kubera ingeso mbi z'ubusinzi. Ba milita Burugumestri basabwe guhagurukira abo bantu, byaba ngombwa bakabasimbuza abandi kufite umutima wo gukora koko.

Arangiza, Ministri w'Urubyiruko no Gutsura za Koperative yijeje abali aho ko Leta izakora uko ishoboye igatera inkunga urubyiruko, cyane cyane uruli mu mashyirahamwe, iruguriza amafranga asaba inyungu itaruca intege.

Mu bibazo babajije Ministri, abali mu nama bibanze cyane ku byerekeye abarangije amashuri agamije amajyambere y'imyuga, imikorere y'abayobozi b'urubyiruko, amafranga agurizwa amashyirahamwe n'ibigo by'urubyiruko, urubyiruko rwigize inzererezi.

Ministri yasubije ibyo bibazo ariko anasaba ko umuti nyakuli ukwiye guturuka mu rubyiruko ~~uburwo~~ kuko ari rwo ruzi neza ibibazo byarwo. Ikindi ni uko Leta itagifite ubushobozi bwo gukemura ibibazo byose by'urubyiruko rwiyoungera buli mwaka. Ni ngombwa ko abaturage (cyane cyane ababyeyi) nabo bashyiraho akabo.

Uwo mushyikirano warangiye saa sita.

MUNYANEZA Epimague

